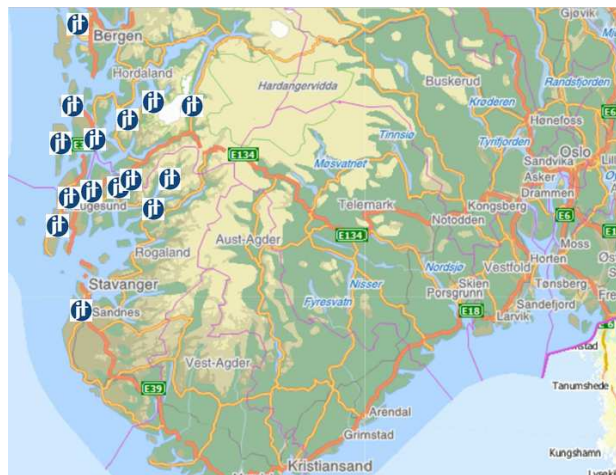

Grovfôrkostnad på sauebruk

Harald Pedersen
Tveit Regnskap AS

LAM 2017
Stavanger 4. februar

fi TVEIT
Forslag, fornyelse, for
gode mennesker

Agenda

- Hvordan definerer vi grovfôrkostnad ?
- Hvorfor fokusere på grovfôrkostnad ?
- Maskinkostnad
- Eksempel
- Rundballing eller tårnsilo

4

Definisjon maskinkostnad/grovfôrkostnad

- Variable:
 - Frø
 - Gjødsel og kalk
 - Sprøytemidler
 - Ensileringsmidler
- Faste:
 - Vedlikehold
 - Forsikring
 - Drivstoff
 - Avskrivning/leasing
 - Maskinleie
 - Småkjøp

5

Definisjon maskinkostnad/grovfôrkostnad

- Hvordan måle grovfôrkostnad:
 - Variable og faste
 - Pr. dekar
 - Pr. Fem
 - Pr. produsert eining (liter, dyr, kg osv.)

6

Hvorfor fokus på grovfôrkostnad?

7

Hvorfor fokus på grovfôrkostnad?

- Vesentleg del av kostnaden i grovfôrbaserte produksjoner
- Stor variasjon mellom bruk
- Grovfôrkostnader kontra kraftfôr?
- Eie eller leie maskiner?
- Produsere eget grovfôr eller kjøpe?
 - Kostnad produsere eget grovfôr kontra levert bak fjosen?

8

Gjennomsnitt dekningsbidrag sau i Tveit Fôrkostnad er 70% ! av variable kostnader

	Maks	30 % beste	Gjennomsnittstal	
			2015	2014
Salgsinntekt	3670	2493	1 777	1 742
Statusendring	41	99	74	91
Inntekter	3 711	2 592	1 851	1 833
Innkjøpt for	829	555	511	497
Eigenprodusert for	135	268	264	288
Dyrlege mm.	374	291	256	270
Kjøp	0	54	53	58
Kostnader	1 337	1 168	1 085	1 113
Dekn.bidrag u/tilsk	2 374	1 425	767	721
Tilskot	2392	1900	1 669	1 674
Dekn.bidrag m/tilsi	4766	3325	2 436	2 395
Vinterfora sauer	110	79	74	70
Oppnådd kjøttpris	72,54	58,65	59,15	58
Kg kjøtt pr vfs	49,77	32,85	26,26	26,05
Tal bruk			321	340

9

Hvordan analysere grovfôrkostnad?

- Hovudfokus; må vera raskt, enkelt og pålitelig
- Tveit har egenutviklet Excel-modell for analyse
 - Kjørt analyser siden 1990-tallet
- Tar utgangspunkt i skatteregnskapet
 - Ikke driftsregnskap i Duett
 - Grunnregel skattemessig avskrivning
 - Mulig å omarbeide avskrivning m.m. i modell
- Regner maskinkostnad på innhøstet fôr (ikke beite)

10

Grovfôrkostnad pr. Fem

	2015			2014				
	Gj.snitt	<70	70-120	>120	Gj.snitt	<70	70-120	>120
Frø	1 070	2 789	7 130		1770	3683	9400	
Gjødning/kalk/sprøytem	13 010	25 385	54 114		12764	25893	59414	
Ensileringmidler	1 591	2 777	9 178		1721	3672	10116	
Grovforkostnader	15 672	30 952	70 422		16255	33248	78931	
Pr. dekar	378	403	334	362	410	414	362	417
Pr. fem	1,03		1,12	0,84	0,98		0,94	0,81
Maskinkostander								
Vedlikehold/Fors.	17 069	26 520	61 283		15824	31166	56184	
Drivstoff	6 517	13 386	27 215		6777	12159	32111	
Ikkje akt. inv.	9 112	16 606	22 202		8123	13104	20156	
Avskrivningar	32 726	58 763	123 424		23154	49113	103438	
Leigekjøring	12 003	26 693	65 228		12343	29044	57514	
-Leige/skog	-207	-885	-2 129		-102	-2315	-1449	
Maskinkostnad grovfor	77 219	141 083	297 224		66118	134398	267956	
Pr. dekar	1680	1 987	1 539	1 479	1542	1801	1448	1395
Pr. fem	4,28	5,72	4,95	3,51	3,70	4,93	3,78	2,74
Antall dekar dyrka	116				115			
Innhausta fem pr dekar	492	482	444	526	498	437	470	560
Tal bruk	391	140	96	155	391	128	103	160

11

Grovforkostnad

- 1 fôrenhet (Fem) = 1 kg kraftfôr
- 2014: Grovfor pr. Fem inkl. maskiner kr 0,98 + 3,70 = 4,68
- 2015: Grovfor pr. Fem inkl. maskiner kr 1,03 + 4,28 = 5,31 !
- Kraftfor formel sau bulk koster kr 3,66 + frakt = kr 4
- Kraftfor formel sau 700 kg storsekk koster kr 4,36 + frakt

12

Statistikk grovfôr/maskinkostnad

- Snitt variable grovfôr kostnader stabile:
 - 2005: 0,72 kr/Fem
 - 2015: 1,03 kr/Fem
- Snitt faste kostnader/maskinkostnader aukande:
 - 2005: 3,02 kr/Fem
 - 2015: 4,28 kr/Fem
 - Stor variasjon
- Små bruk; total grovfôrkostnad over kraftfôrpris...
- Viktig å vurdere dekk/diesel opp mot leveranse bak fjøs

13

Grovfôrkostnad

Grovfôret blir dyrt med:

- Stor og dyr maskinpark
- Mange små teiger
- Leiejord
- Innkjøpt fôr med transportkostnad

14

Grovfôrkostnad

- Hva er prisen for innkjøpt grovfôr levert bak fjosen ?
 - Tilgang, kvalitet
 - Evt. avtale med selger?
- Hva koster egenprodusert grovfôr?
 - Frø, kalk, gjødsel
 - Maskinkostnader omlegging og høsting
 - Transportkostnad silo og skit
 - Pris på leiejord kontra arealtilskuddet
 - Tilstand grøfter
 - Tid ? Alternativ bruk av tiden ?

15

Leiejord

Vurdèr:

- Avstand fra hjemgården
- Pris (penger, gaver, arbeid/hjelp...)
- Tilstand
- Utleier
- Har du tid ?
- Evt. kjøp av grovfôr
- Arealtilskudd

16

Eksempel

- Sauebonde med egen jord
- Variable kostnader (Tveit snitt i 2015) kr 1,03 pr. Fem
- Leier rundballepressing kr 200 + mva pr. rundballe
- 150 Fem pr. rundballe, kr 1,33 pr FEM
- Total kostnad pr FEM 2,36

17

Eksempel NB !

- Må ha egnet traktor og en del redskaperredskaper til rundballetransport, gjødselhåndtering, jordbearbeiding
- Kostnad til diesel, forsikring vedlikehold osv.
- Evt. leie tjenester
- Kostnad pr. Fem til dette ?
- 4,28 minus 1,33 = 2,95 ?

18

Sauebruk med 200 vfs.

	2015	2014
<i>Frø</i>	6 344	8 346
<i>Gjødning/kalk/sprøytem</i>	9 696	32 915
<i>Ensileringsmidler</i>	13 160	11 805
Grovforkostnader	29 200	53 067
<i>Pr. dekar</i>	153	278
<i>Pr. fem</i>	0,32	0,60
Maskinkostnader		
<i>Vedlikehold/Fors.</i>	37 753	11 435
<i>Drivstoff</i>	7 734	15 005
<i>Ikke akt.pl. inv.</i>	23 792	18 455
<i>Avskrivningar/Leasing</i>	-	0
<i>Maskinleige</i>	71 405	77 355
-Leige/skog	-	-
Maskinkostnad grovfor	140 684	122 251
<i>Pr. dekar</i>	737	640
<i>Pr. Fem</i>	1,55	1,38
<i>Antall dekar dyrka</i>	191	191
<i>Innhausta fem pr dyrka</i>	474	464
<i>Sal grovfor</i>	-	-
<i>Arealtilskot</i>	122 602	121 854
<i>Arealtilskot pr fem</i>	1,35	1,37

19

Valg av ensileringsmetode

Rundballing:

- Mest aktuelt å leie tjenesten
- Ingen investering
- Ikke klargjøring og vedlikehold
- «Kjøper seg fri»
(følger mann med utstyret)
- Tilbys tjenesten?
- Frosne baller?
- Lettvint ved utføring
- Tid ved transport av baller?

Tårnsilo:

- Bruk av eksisterende anlegg/utstyr
- Nybygg ? Større bruk!
- Tidkrevende i slått
- NB! Verdsettelse av egen tid?
- Alt innendørs om vinteren
- Sertifisering av siloheis

20

Konklusjon grovfôrkostnad

- Variable kostnader er stabile
- Faste kostnader / MASKINKOSTNAD varierer stort
- Leie rundballing evt. bruk av eksisterende siloanlegg
- Stordriftsfordeler
- Høstetidspunkt / kvalitet

21

Takk for meg

Harald Pedersen

Tlf 98253911

E-post: harald-p@tveit.no

www.tveit.no

22